

BYGG UTSLIPPSFRITT!

15.05.2017

BELLONA

From Pollution to Solution

“The best way to
predict the future
is to invent it”

Alan Kay

Alan Kay

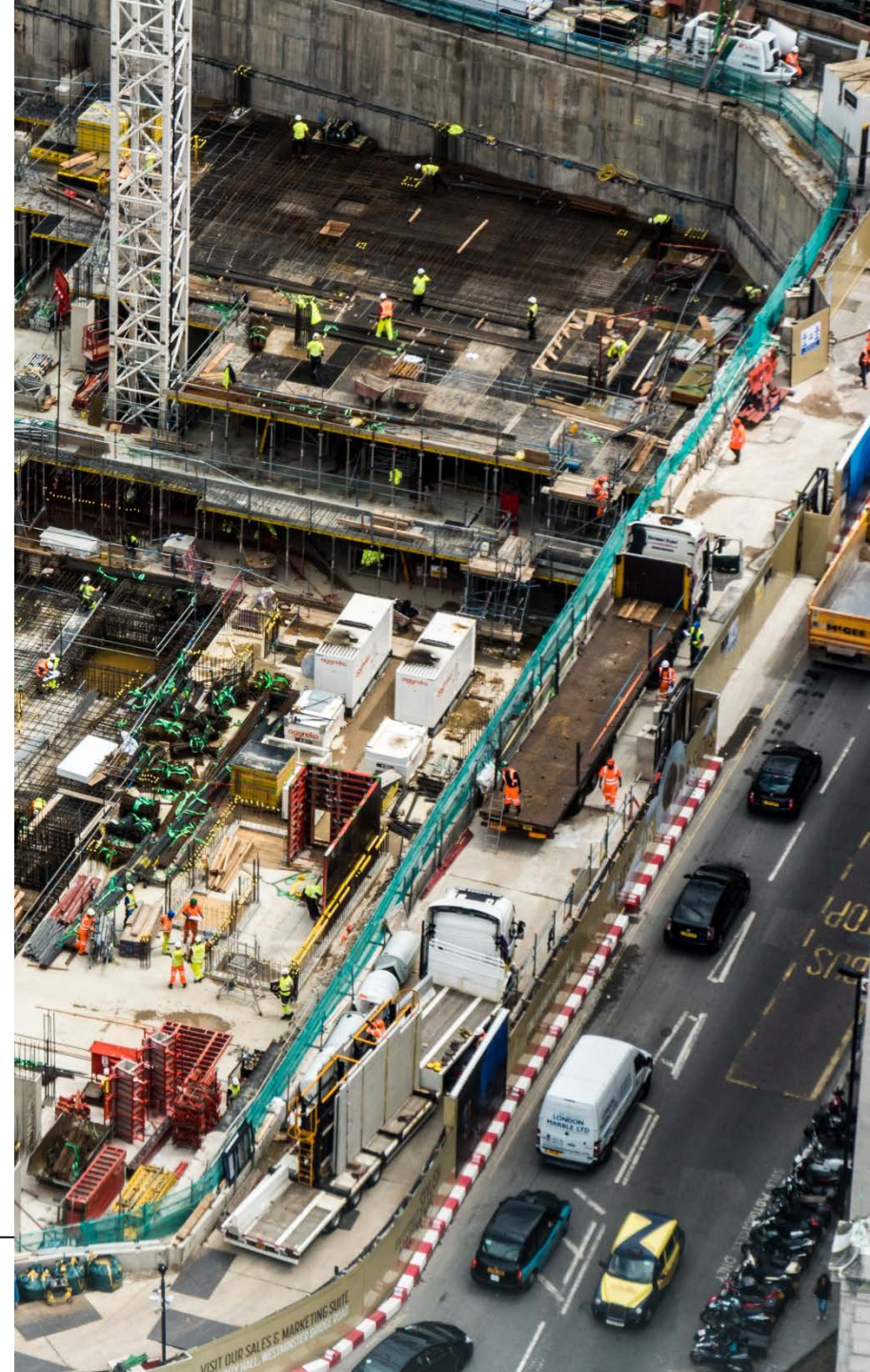

Foto: Aspelin Ramm

UTSLIPP FRA BYGG- OG ANLEGGSEKTOREN ER :

- Globalt klimaproblem
  - CO₂
- Lokalt miljøproblem
  - NO_x
  - Svevestøv
  - Støy

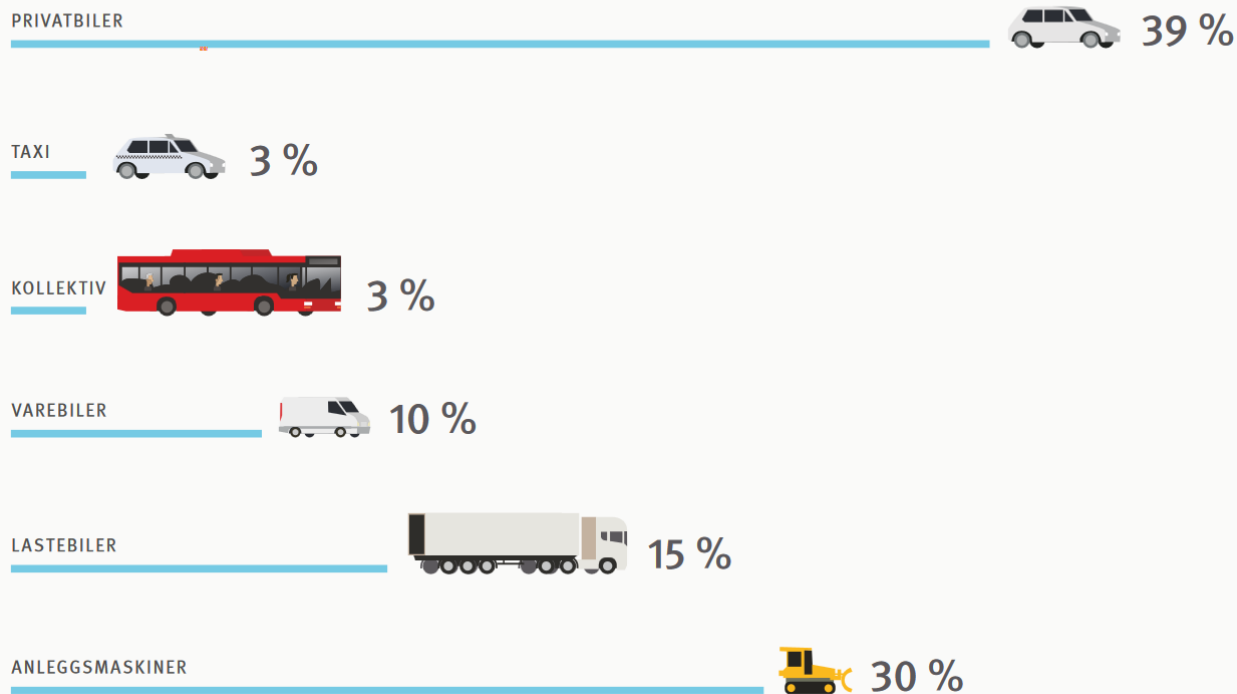
Det bygges der vi bor, jobber og går på skole!

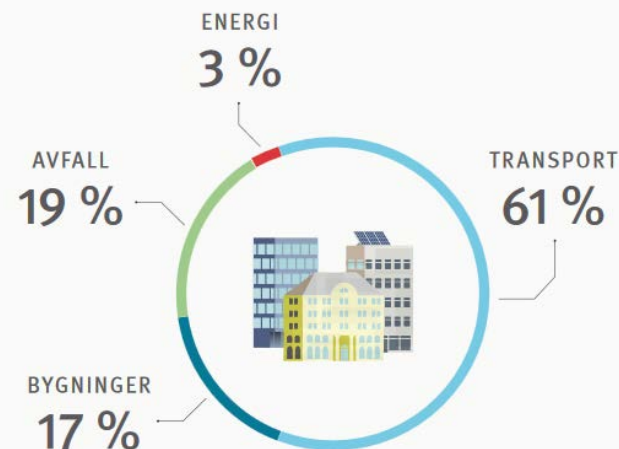
BYGG OG ANLEGG = STORE UTSLIPP

Fordeling av utslipp fra transport

Kilde: Statistisk sentralbyrå, kombinert med Oslo kommunes egne tall, 2013.

Sektorvis fordeling av CO₂-utslipp i Oslo

- I Oslo står anleggs-maskiner for 18% av totale CO₂-utslipp
- I Trondheim står anleggs-maskiner for 13% og fyring fra bygg og anlegg for 15% av totale utslipp

UTFORDRINGENE

- Bedre planarbeid
- Nye energibærere
- Nye anleggsmaskiner
- Nye og grønnere materialer
- Nye måter å tenke masseforflytning
- Bedre dokumentasjon
- Bedre vurdering av målkonflikter
- Mer kompetanseutvikling
- Nye gjennomføringsmodeller

Mandag ble det installert 392 kvadratmeter med solceller på taket av trygdeboligene som rehabiliteres på Tåsen i Oslo. (Bilde: Mari Givold)

BYGGEPLASS PÅ SOLKRAFT

Her driftes hele byggeplassen med solceller

- Første steg mot utslippsfrie byggeplasser.

Bellonas
samarbeid med
Omsorgsbygg
om fossilfrie
byggeplasser

- Synliggjøre positive effekter for beslutningstakere
- Finne tekniske leverandører
- Skape samarbeid og vekst
- Utvikle nye løsninger

Mandag ble det installert 392 kvadratmeter med solceller

BYGGEPLASS PÅ SOLKRAFT
Her driftes hele

- Første steg mot utslippsfrie bygge

VG NYHETER

< Nyheter Innenriks Utenriks Siste 48t Meninger

Ukjent diesel-versting: Denne slipper ut nesten like mye som bilene

RAMIRENT

SLIPPER UT. – Vi må innrømme at det brennes av mye NOx når vi må vame opp byggene for å få sementen til å tørke, sier prosjektleder Glenn Stigen i AF (t.v.) ved selskapets storprosjekt på Hasle i Oslo. Kommunikasjonssjef Trygve Mellvang-Berg i Norak Fjernvarme til høyre. FOTO: BJØRN HAUGA/VG.

- Dieseldrevet byggtørk kan erstattes
- Lettere anleggsmaskiner finnes i elektriske utgaver
- Tyngre anleggsmaskiner finnes som hybrider eller elektriske med kabel, og batterielektriske er i utvikling

Store besparelser mulig med litt bedre planlegging

Mandag ble det installert 392 kvadratmeter med solceller

BYGGEPLASS PÅ SOLKRAFT Her driftes hele

- Første steg mot utslippsfrie bygge

VG NYHETER

< Nyheter

Innenriks Utenriks Siste 48t Meninger

Ukjent diesel-versting: Denne slipper ut nesten like mye som hilene

SLIPPER UT. – Vi må innrømme at det brennes av mye NOx når vi må vame opp byggene for å få selskapets storprosjekt på Hasle i Oslo. Kommunikasjonssjef Trygve Mellvang-Berg i Norak Fjern FOTO: BJØRN HAUGA/VG

VG NYHETER

< Nyheter

Innenriks Utenriks Siste 48t Meninger

Helsefordel ved elbiler: – 47 milliarder kroner

GJØR FOLK SYKE. Diesel- og bensinbiler har utslipp som gjør folk syke. Bellona har brukt EU-modeller og regnet på hvor mye det koster Norge i helsekostnader. FOTO: HALLGEIR VÅGENES, VG

Bellona ser også på hva utslipp faktisk koster oss

VG NYHETER

< Nyheter Innenriks Utenriks Siste 48t Meninger

Ukjent diesel-versting: Denne slipper ut nesten like mye som hilene

VG NYHETER

< Nyheter Innenriks Utenriks Siste 48t Meninger

Helsefordel ved elbiler: – 47 milliarder kroner

Utslippskutt er en langsiktig investering i et bedre klima, men også i folkehelsen

– Første steg mot utslippsfrie bygge

SLIPPER UT. – Vi må innrømme at det brennes av mye NOx når vi må vane opp byggene for å få selskapets storprosjekt på Hasle i Oslo. Kommunikasjonssjef Trygve Mellvang-Berg i Norak Fjern FOTO: BJØRN HAUGA/VG.

GJØR FOLK SYKE. Diesel- og bensinbiler har utslipp som gjør folk syke. Bellona har brukt EU-modeller og regnet på hvor mye det koster Norge i helsekostnader. FOTO: HALLGER VÅGENES, VG

KRAVENE KOMMER, FRA OFFENTLIG OG PRIVAT

Statens Vegvesen

ANLEGGSMASKINEN

ANNONSE

CASE
CONSTRUCTION

**RESERVEDELER TIL
CASE ANLEGGSMASKIN**
RASK LEVERING! - LANG ERFARING
DAGENBORG MASKIN AS - CASE siden 1981

NYHETER

Anleggsbransjen kan forvente strengere miljøkrav. (Foto: Runar F. Daler).

Miljøkravene kommer

Publisert 21. mars 2017 av [Runar Daler](#)
Tagger: [biodiesel](#), [hybrid](#), [kontrakt](#), [MEF](#), [miljø](#), [Statens vegvesen](#), [Tippnett](#)

Vegvesenet vil begynne å stille krav om mer miljøvennlig anleggsdrift i sine kontrakter. MEF har innspill.

Det kommer vel neppe som noen overraskelse, men tiltak er nå på gang for å senke CO₂-utslippene i anleggsbransjen.

- Vi må få i gang skiftet fra avgiftsfri rød diesel til biodrivstoff eller elektrisk drift. Vegvesenet kommer til å stille krav om mer miljøvennlig anleggsdrift i kontraktene, sier Karl Sigurd Fredriksen til [vegnett.no](#).

Meld deg på vårt nyhetsbrev

Få siste nytt på epost

JA TAKK!

Les artikler om:

- [Anlegg](#)
- [Arbeidsliv og ansatt](#)
- [Avfall og miljøvinning](#)
- [By](#)

IKEA

IWAY IN CONSTRUCTION

IMPLEMENTING IWAY ACROSS OUR CONSTRUCTION ACTIVITIES PRESENTS A CHALLENGE. MOST OF OUR SUPPLIER RELATIONSHIPS SPAN MANY YEARS, WHEREAS CONSTRUCTION PROJECTS TEND TO INVOLVE SHORT-TERM CONTRACTS WITH MANY DIFFERENT TRADES. THIS SHOULD NOT BE A REASON TO SHY AWAY FROM ENSURING GOOD WORKING CONDITIONS THROUGH IWAY.

We require health and safety to be secured at all times on construction sites, and we carry out checks using independent third-party auditors.¹⁸ In FY14, we launched a pilot project to include IWAY Must verification at all of our construction sites in China. We want to ensure our suppliers understand and follow IWAY even when they are only on site for a short

time. In FY16, an approved third-party auditor checked IWAY Must compliance at these sites and noted improvements. Our Group Property function has worked to build on learning from this project. As a result, in May 2016 we started preparing country specific plans to work towards implementation of all IWAY requirements at all IKEA Group construction sites.

18 This includes a mix of unannounced and announced audits.

UTSLIPP FRA MASSE OG MATERIALER KAN KUTTES

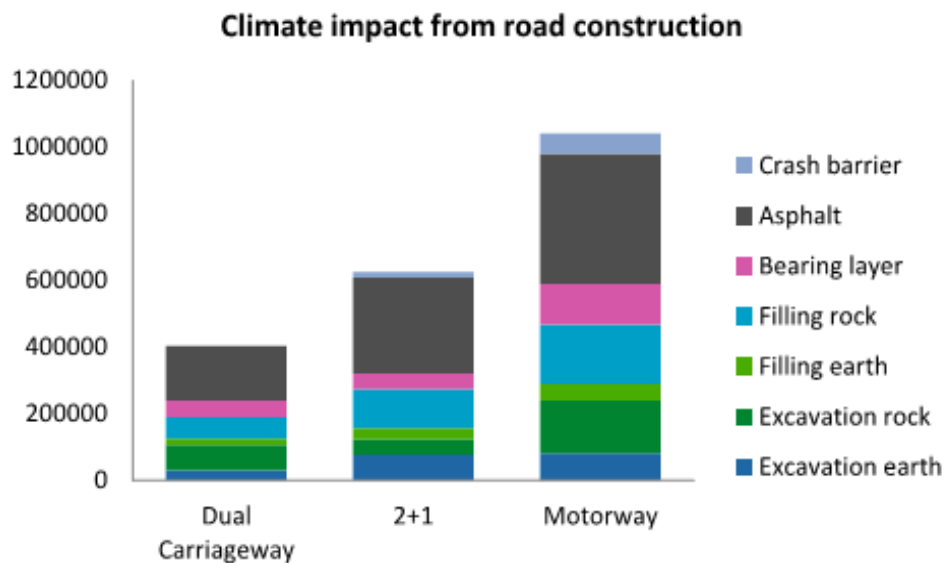

Figure 6. Climate impact from three different road constructions.

- Grønnere asfaltproduksjon
- Mer gjenbruk av asfalt og andre materialer
- Mer optimalisert massetransport

101 SOLUTIONS

THE BATTERY MARKET HAS GROWN TREMENDOUSLY

WORLDWIDE BATTERY SALES BY CHEMISTRY, M\$, 1995-2015

The worldwide rechargeable battery market, in value, M\$, 1995-2015 (1)

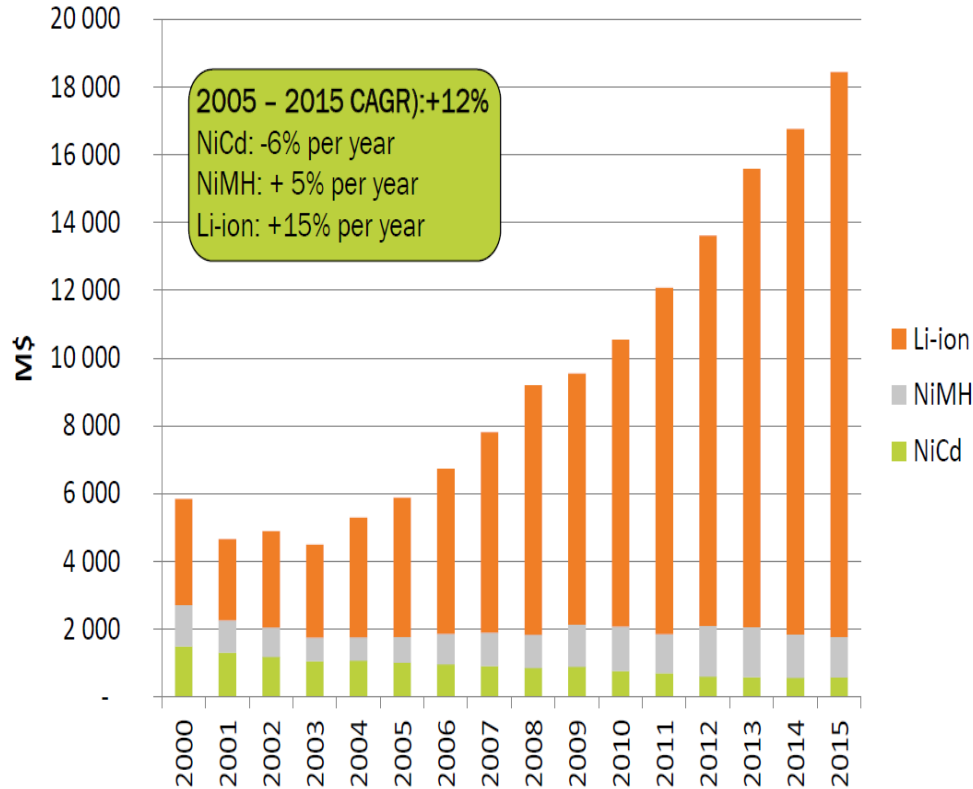
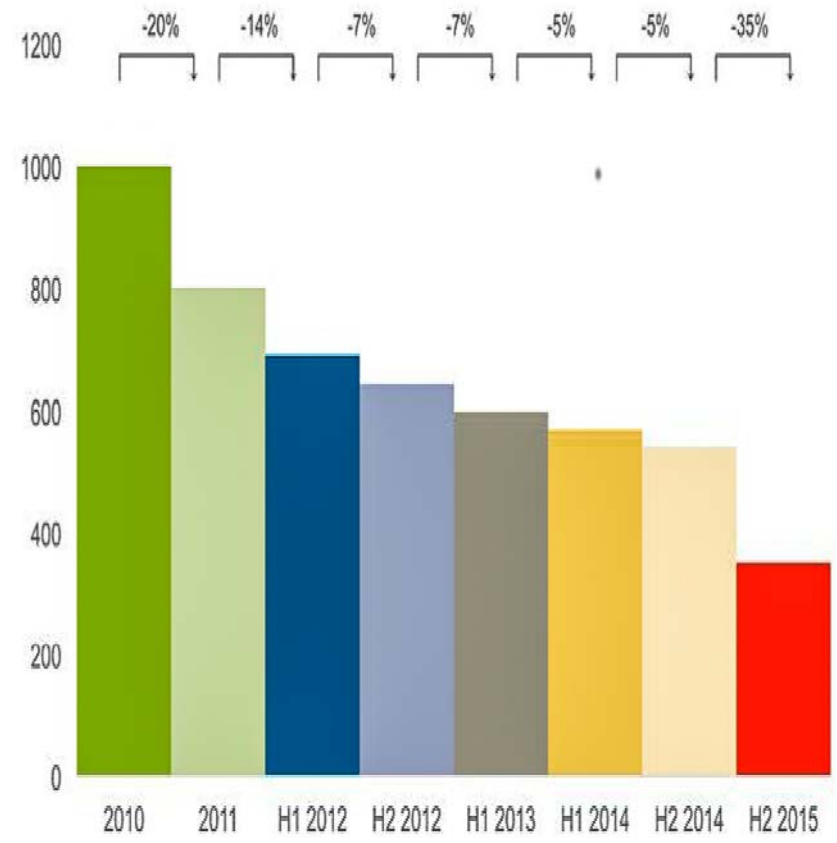

FIGURE 28. AVERAGE EV BATTERY COSTS, \$ PER KWH AND PERCENTAGE CHANGE BETWEEN PERIODS, 2010 TO H2 2015

(1) Cell level
 Source: AVICENNE ENERGY, 2016

Source: Bloomberg New Energy Finance

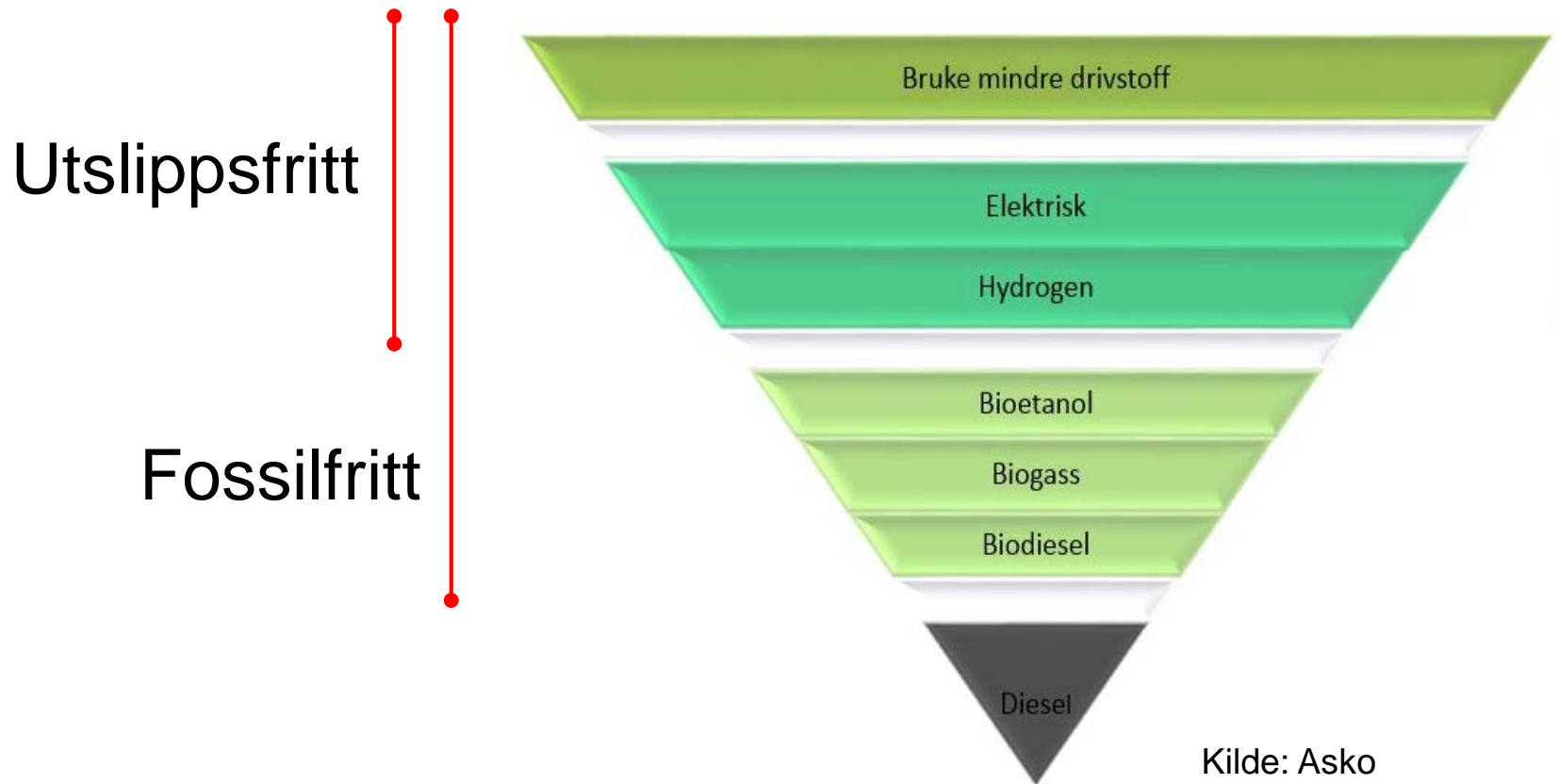
TEKNOLOGIEN KOMMER NÅ!

-NYE ANLEGGSMASKINER TRENGER FINANSIERING

- Leverandørene vil gjerne levere, f.eks. Nasta (Hitachi)
- Byggherrene vil gjerne sette krav
- Politikerne vil gjerne kutte utslipp
- Hvem kan finansiere?

«FREMtiden ER ELEKTRISK»

HVORFOR ER DETTE INTERESSANT?

- **For offentlige aktører:** Nå miljømål, delta i og kunne legge premisser for utviklingen
- **For byggherrer:** Være i forkant av miljøkrav, lavere kostnader, bedre klima og lokalmiljø
- **For entreprenører:** Møte nye miljøkrav fra byggherrer, være i front i bransjen
- **For leverandører:** Sette nye standarder, i front
- **For kraft-aktører:** Være forberedt på å møte nye behov, bedre planlegging, mulighet til å påvirke

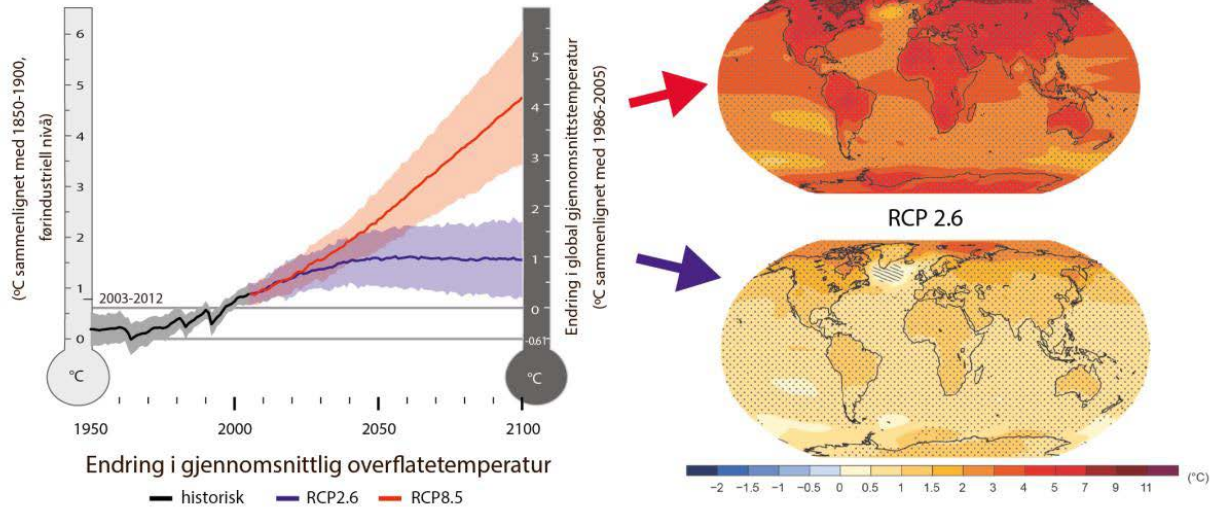

BELLONA TAR TAK I PROBLEMET

- Vi er i gang med et større prosjekt sammen med næringslivet for å
  - Samle kunnskap om muligheter
  - Analysere ulike typer bygge- og anleggsplasser
  - Starte utviklingsprosjekter
  - Spre kunnskap blant beslutningstakere
- Hvis dere vil være med, ta kontakt med Christian Eriksen, chrise@bellona.no

VI ER VED ET VEISKILLE – HVILKEN FREMTID VELGER VI? HVA INVESTERER VI ?

Temperaturutvikling ved høye og lave utslipp

Takk for oppmerksomheten
frederic@bellona.no